

مقالات آموزشی

ایران گانکت

تغییر برای توسعه ...

شیوه های طراحی مجله

خسرو یحیایی

شیوه‌های طراحی مجله

اشاره:

کلید مطالب مکتوب و مصور یک شماره مجله، با شماره‌های بعدی آن تفاوت دارند، و این تنوع سبب مطالب در هر شماره است. بنابراین تنها نام، اندازه، فهرست مطالب و شناسنامه مجله، شکل نوشته‌ها و شیوه صفحه‌آرایی مجله به عنوان هویت ظاهری مجله در هر شماره ثابت هستند. آنچه در پی می‌آید نگاهی به این ویژگی‌هاست.

خصوصیات مجله

یکی از ویژگی‌های فنی مهم مجله اتصال اوراق آن به یکدیگر است. مجله ممکن است در اندازه‌های مختلف به چاپ رسد و گروه خاصی از خوانندگان مخاطب آن باشند، و مطالب خود را براساس علاقه خوانندگان خاص خود تهیه و تنظیم کند و با شکلی تخصصی به بازار عرضه شود. مجله ممکن است، طبقه خاصی افراد جامعه را در نظر بگیرد و به‌طور کلی عموم مردم را مخاطب قرار دهد.

اگر چه مجله یک وسیله ارتباط جمعی است، ولی در ارتباط با خوانندگان، همیشه حالت گفت‌وگو را حفظ می‌کند و با این شیوه ارتباطی سعی می‌کند تا با هر یک از خوانندگان، ارتباطی رودررو و صمیمی برقرار کند. به هر اندازه که مجله بتواند ارتباطی دوستانه با مخاطبان خود برقرار کند، به همان نسبت در انتقال مطالب و نحوه دستیابی به اهداف خود موفق‌تر است.

مطالب مجله معمولاً سرگرم‌کننده‌اند و کمتر از آمار و ارقام و گزارش‌های خشک و رسمی در آن استفاده می‌شود. البته از این نظر محدودیتی برای مجله وجود ندارد، ولی به‌طور معمول مجله‌ها جنبه خبری محض نداشته و در زمینه انعکاس اخبار رویدادهای روز بیشتر موضع تفسیری دارند.

مجله‌ها به‌طور معمول ارتباط با اهداف و میزان تخصصی بودنشان، در طول مدت انتشار، دچار مسائل و مشکلات خاصی می‌شوند. سرمایه‌گذاری برای انتشار مجله، بر مبنای اهداف از پیش تعیین شده صورت می‌گیرد و ممکن است که بنا به علاقه و شخصیت اجتماعی ناشر و مقتضیات جامعه، اهداف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، هنری، اجتماعی، تجاری و سرگرم‌کننده داشته باشد و یا در امر ارائه مطالب، مجموعه‌ای از اهداف گوناگون را در ارتباط با مخاطبان و بازار فروش در نظیر بگیرد.

طراحی مجله

طراح مجله در تعریف ساده آن عبارت است از انتخاب شکل و نحوه ارائه مطالب. مجله دارای «فرم» و «محتوا» است. فرم به شکل نحوه ارائه مطالب در هر شماره گفته می‌شود و محتوا به مطالب و پیامی که مجله در هر شماره ارائه می‌دهد، مربوط می‌شود.

طراحی مجله شامل استفاده از کلیه عوامل گرافیکی برای دستیابی به شکل مطلوب در نحوه ارائه مطالب است. و همه قسمت‌های مختلف مجله را در برمی‌گیرد. اگر سردبیر طراح مجله باشد و یا نظارت نزدیک بر طراحی مجله داشته باشد، بهتر است؛ زیرا به مطالب مجله آگاهی دارد و می‌تواند با توجه به اهداف مجله آگاهی دارد و می‌تواند با توجه به اهداف مجله، طراحی و نحوه ارائه مطالب را از نظر صفحه‌آرایی و دستیابی به شکل ظاهری مطلوب هدایت کند.

آنچه در مرحله طراحی مجله اهمیت دارد، حفظ سبک و تداوم آن در شماره‌های مختلف در طول انتشار مجله است.

هر قدر که مجله از نظر شکل ظاهر و نحوه ارائه مطالب دارای سبک منسجم و یکدست باشد، از نظر طراحی موفق‌تر است.

داشتن کارگردان هنری و یا گروهی با تجربه برای انجام کارهای گرافیکی و اجرای طرح کلی مجله در هر شماره بسیار ضروری است. معمولاً طراحی مجله‌های معروف و موفق دنیا با مسئولیت کارگردان هنری مجله و کارکنان بخش گرافیک همراه با نظارت و مشورت سردبیر و دبیر صفحات و بخش‌های مختلف مجله صورت می‌گیرد.

داشتن مطالب تازه و جالب در هر شماره و انتخاب بهترین شیوه ممکن برای ارائه از نظر طراحی و صفحه‌آرایی همراه با تجربه در کار و شناخت کافی از فرهنگ مخاطبان و برنامه‌ریزی پویا و دقیق، می‌تواند موفقیت مجله را تضمین کند.

باید توجه کرد که خوانندگان با شکل مجله و نحوه صفحه‌آرایی آن انس می‌گیرند. بنابراین نباید به‌طور ناگهانی در شیوه صفحه‌آرایی مجله، اعم از روی جلد و صفحات داخل تغییر عمده ایجاد کرد. هرگونه تغییری در مجله از نظر شکل ظاهر باید بتدریج صورت گیرد و یا در صورت لزوم، قبل از تغییر، باید خوانندگان با دلیل قانع‌کننده از جریان تغییرات احتمالی در شکل ظاهر مجله خود آگاه شوند.

اگر چه در طراحی مجله تأثیرگذاری آنی آن در ارتباط بصری با مخاطبان اهمیت به‌سزایی دارد، ولی نباید فراموش کرد که حفظ تداوم سبک و اتصال شماره‌های مجله از نظر شکل ظاهر از اهمیت بیشتر برخوردار است.

طراحی نام مجله

برای طراحی نام مجله، لازم است که به نکات زیر توجه شود:

1. نام مجله باید همیشه ثابت باشد و با حروف زیبا در مجموع با ترکیبی هماهنگ با اندازه و اهداف مجله از نظر محتوایی باشد.

2. در تهیه نام مجله بهتر است که ابتدا به «کاراکتر» یعنی مشخصه مجله و مخاطبانی که با آن سروکار دارند، توجه شود و ضرورت ندارد که نام مجله با حروف چاپی باشد، بلکه بهتر است طراحی و نقاشی شود؛ زیرا امکان نوآوری و دستیابی به خلاقیت‌های گرافیکی در این نوع طراحی و نوشتن وجود دارد. در این صورت است که حروف چاپی از نظر شکل و جذابیت تنوع کمتری دارند.

3. نام مجله حتی الامکان باید در نگاه اول خواننده باشد. هر چند که بر اثر مرور زمان نام مجله تبدیل به نشانه تجارتي خواهد شد. به همین دلیل از نظر طراحی با توجه به قواعد و اصول طراحی نشانه‌ها، نام مجله باید طوری طراحی شود که در صورت بزرگ و کوچک شدن، به سبب ضرورت‌های چاپی، از نظر زیبایی اجزای متحد در نام مجله، با ترکیب یا کمپوزیسیون ناهماهنگی پیدا نکند.

4. نام مجله باید از نظر شکل، رنگ و ریخت و ترکیبی که دارد، در رابطه با جایی که در روی جلد مجله قرار می‌گیرد، بسیار چشمگیر باشد تا خواننده در میان سایر روزنامه‌ها و مجله‌ها در روزنامه فروشی، به خوبی بتواند آن را از بقیه نشریات تشخیص دهد. البته استفاده از «کنتراست» یعنی اختلاف رنگ در هر شماره، بین نام مجله و بقیه رنگ‌های روی جلد می‌تواند نام مجله را برای خواننده بیشتر قابل تشخیص کند.

5. برای استفاده‌های تبلیغاتی و معرفی مجله معمولاً بهتر است از نام مجله که به شکل نشانه تجارتي در آمده است، استفاده شود. و در طراحی پیام‌های بصری تبلیغاتی باید نام مجله طوری به کار رود که به اعتبار و هویت مجله لطمه وارد نیارد.

6. در ارتباط با صفحات داخلی مجله، لازم است که نام مجله در بالای فهرست مطالب و شناسنامه مجله و همچنین در پایین صفحات مجله همراه با شماره و تاریخ انتشار چاپ شود.

نکات مهم درباره طرح روی جلد مجله

مخاطبان مطبوعات در جریان ارتباط بصری با مطبوعات، ابتدا صفحه اول روزنامه و روی جلد مجله را می‌بینند. بنابراین توجه به صفحه‌آرایی صفحات اول روزنامه‌ها و روی جلد مجله‌ها از اهمیت به‌سزایی برخوردار است.

1. در ارتباط با طرح روی جلد مجله همیشه چنین استنباط می‌شود که روی جلد مجله نمایانگر مطالب درون مجله است.

بنابراین اگر طراحی روی جلد مجله دارای ترکیب‌بندی نامناسب باشد، این باور در خواننده به وجود می‌آید که مطالب درون مجله هم از نظر محتوایی بی‌ارزش‌مند.

2. طرح روی جلد اگر چه در بعضی از موارد در ارتباط مستقیم با مطالب داخل مجله نیست، ولی نباید از نظر طراحی و انتخاب عناصر و عوامل هنر گرافیک، روی جلد مجله طوری باشد که به نظر متضاد با مطالب داخل مجله بیاید.

3. در واقع بهتر است که بین مطالب درون و اهداف مجله و طرح روی جلد و فرهنگ مخاطبان مجله هماهنگی وجود داشته باشد. یک مجله سیاسی از نظر طراحی روی جلد، سبک و روایی را مورد توجه قرار می‌دهد که متناسب با اهداف مجله است. به همین ترتیب یک مجله تخصصی هم در رابطه با مخاطبان خود و محتوای مجله باید به طراحی روی جلد، از نظر سبک و نحوه ارائه اهمیت بدهد.

4. عکس یا طرح روی جلد مجله باید در جریان ارتباط بصری با خوانندگان، گیرا باشد و فوری بر خواننده تأثیر بگذارد. در واقع طرح روی جلد مجله باید طوری باشد که از فاصله نزدیک و دور در حد یک پیاده‌رو، بتواند جذابیت بصری خود را بنمایاند، ضمن این‌که از نظر ظاهر باید طوری طراحی شده باشد که در میدان رقابت با بقیه نشریات در بساط عرضه مطبوعات و تنوع رنگ‌ها، گم نشود. بسیاری از طرح‌های جالب روی جلد مجله‌ها در فاصله دو پیاده‌رو، یا یک خیابان و یا در طول یک اتاق پذیرایی، گیرایی بصری خود را زود از دست می‌دهند.

5. در استفاده از رنگ در طرح روی جلد باید به حدود مرزهای طرح در رابطه با رنگ‌ها و رنگ زمینه طرح توجه بشود. معمولاً از بالاترین «کنتراست» بین رنگ‌ها در طراحی روی جلد استفاده می‌شود. انواع قرمز، آبی، سیاه، نارنجی و زرد دارای تأثیر و گیرایی خاص خود هستند و معمولاً از فاصله دور، طرح روی جلد را قابل رؤیت می‌کنند. در طراحی روی جلد از کنتراست رنگ‌های اولیه «قرمز - آبی - زرد» و در نهایت از بالاترین حد کنتراست رنگ‌ها استفاده می‌شود، زیرا روی جلد مجله ابتدا باید در معرض دید مخاطبان، خوب خودنمایی کرده و به نحو جالبی نظر خواننده را جلب کند.

ضرورت توجه به نکاتی در خصوص چاپ عکس روی جلد

گاهی اوقات بنا به ضرورت و خطمشی مجله طرح روی جلد اختصاص به چاپ عکس اشخاص پیدا می‌کند. در این گونه موارد باید به نکات زیر در آرایش روی جلد توجه کرد:

در مواردی که تصاویر اشخاص زاویه دید خنثی ندارند، باید دقت کرد که زاویه دید تصویر به سمت عطف مجله - یعنی قسمتی که صفحات مجله منگنه شده است - نباشد. بلکه زاویه دید عکس ب سمت «بازشوی» مجله یعنی به سمت چپ باشد. رعایت این نکته از نظر ارتباط بصری موجب می‌شود که نگاه تصویر به سمت مطالب داخل مجله معطوف باشد. اگر مجله به زبان انگلیسی یا به خط لاتین باشد و نوشته‌های روی جلد مجله از چپ به راست نوشته شده باشند، باید زاویه دید تصویر به سمت راست باشد.

رعایت این نکات ضمن آن که زاویه دید تصویر روی جلد را به سمت «بازشو»ی مجله هدایت می‌کند نگاه تصویر را از نظر هماهنگی با جهت نوشته‌های روی جلد هماهنگ می‌سازد.

اگر در مواردی زاویه دید تصویر منطبق با شرایط استفاده بر روی جلد نباشد، می‌توان هنگام تهیه گراور، زاویه دید عکس را تغییر داد. البته این تکنیک زمانی قابل استفاده است که عکس، مربوط به شخصیت معروفی نباشد. زیرا خوانندگان معمولاً با خصوصیات ظاهری شخصیت‌های مشهور آشنایی دارند و بلافاصله متوجه جابه‌جایی و گردش چهره، در عکس چاپ شده بر روی جلد مجله می‌شوند.

چند نکته دیگر

طرح روی جلد قرار است روی چه نوع کاغذی چاپ شود؟ نوع و جنس کاغذ روی جلد مجله و ارتباط آن با طرح از نظر چاپ اهمیت بسیار دارد. گاه طرح روی جلد، چنان انتخاب یا طراحی می‌شود که جالب نظر باشد، ولی به دلیل عدم تناسب با جنس و نوع کاغذ روی جلد، پس از طی مراحل چاپ ریخت جالبی پیدا نمی‌کند.

توجه به مکان عرضه مجله برای فروش و اهمیت دادن به فرهنگ مخاطبان در طراحی روی جلد، نکته مهم دیگری است که طراح روی جلد باید به آن توجه کند.

صفحه‌آرایی مجله، از روی جلد گرفته تا صفحات داخلی، معمولاً با توجه به سلیقه و فرهنگ خوانندگان و اهدافی که مجله در نظر دارد، انجام می‌گیرد. گاهی اوقات مجله با نوآوری در طراحی و صفحه‌آرایی، سلیقه مخاطبان را سمت و سو می‌دهد و با رعایت نظم هنری در کار و رعایت قوانین زیبایی‌شناسی در کار، جایگاه خاصی را در میدان رقابت و بازار فروش مطبوعات پیدا می‌کند. پیش‌بینی جذابیت شکل ظاهر مجله در مکان ارائه و محیط استفاده در منزل یا محل کار و حفظ هماهنگی آن از نظر زیبایی با فضای زندگی مخاطبان از ظرافت‌های ذوقی در طراحی و صفحه‌آرایی مجله است.

رنگ روی جلد

در سیر تحول شکل ظاهری مطبوعات، تجربه نشان داده است که رنگ‌آمیزی جالب روی جلد، بیشتر از تیتراهای هیجان‌انگیز تأثیر بصری دارد.

رنگ‌آمیزی زیبا در جریان ارتباط بصری در فرصت کوتاهی بر خواننده اثر می‌گذارد و با توجه به مقاومت مخاطبان در مقابل جریان بمباران مانند پیام‌های گوناگون، رنگ‌آمیزی و ترکیب‌بندی چشمگیر روی جلد، بهتر می‌تواند نظر مخاطب را جلب کند.

در ارتباط مکتوب، خواننده باید ابتدا یک تیترا جالب را رؤیت کند، آن را بخواند و سپس درک کند. اگر چه این سه عمل از نظر ارتباطی در زمانی کوتاه صورت می‌گیرند، ولی وقتی که پای مقایسه به میان آید، می‌بینیم که رنگ‌آمیزی جالب روی جلد در یک نگاه، زودتر اثر نافذ خود را بر مخاطبان بر جای می‌گذارد.

استفاده از نهایت اختلاف‌آفرینی میان رنگ‌ها در طراحی روی جلد، بیشتر به این سبب است که مخاطب ابتدا از نظر بصری نگاهش در بساط روزنامه‌فروش به سوی مجله جلب شود. به همین دلیل استفاده از رنگ‌های سبز،

قرمز، آبی، نارنجی، زرد، بنفش، سیاه و سفید و انواع دسته‌های متضاد رنگ‌ها، - تضاد تاریکی و روشنی - و توجه به نسبت سطوح رنگ‌ها و انواع کادربندی رنگی در روی جلد، برای غافل‌گیر کردن نگاه خواننده در بساط روزنامه فروش اهمیت به‌سزایی دارد. البته توجه به سلیقه روز و حال و هوای سبک‌های متداول در استفاده از رنگ‌ها در مقطع زمانی نیز باید مدنظر باشد، زیرا حفظ پویای از نظر زیباشناسی در طراحی و صفحه‌آرایی مجله، به عنوان اصلی مهم در شیوه طراحی بصری، مجله را مطابق سلیقه روز زنده نگه می‌دارد.

همان‌طور که قبلاً اشاره شد، مطالب و مواد بصری مجله در هر شماره متفاوت می‌شوند. بنابراین برای ایجاد جذابیت و تضاد رنگی در روی جلد باید همواره به رنگ مواد بصری که مورد استفاده قرار می‌گیرند، توجه کرده و هنگام استفاده از آنها با تغییر رنگ زمینه و کادربندی‌های متضاد کنتراست رنگی روی جلد را حفظ کرد. برای مثال، ممکن است که رنگ عکس روی جلد گرایش به انواع آبی داشته باشد، در این صورت استفاده از رنگ نارنجی یا زرد در زمینه، کنتراست رنگی جالبی به وجود می‌آورد.

در طراحی روی جلد و بهره‌برداری از انواع رنگ‌ها، برای دستیابی به بالاترین کنتراست رنگ، همواره باید نوع رنگ مواد بصری روی جلد محاسبه و در مقابل از رنگ متضاد آن استفاده شود. ضمن آن‌که توجه به توان اثر بصری انواع سیاه، سفید و خاکستری در طراحی روی جلد نباید فراموش شود.

استفاده از رنگ در صفحات داخل مجله

استفاده از رنگ‌های هماهنگ و هم‌خانواده در صفحات داخل مجله، متداول است و این بیشتر به این سبب می‌باشد که خواننده مجله در هنگام مطالعه نیاز به آرامش دارد. استفاده از انواع رنگ‌ها با غلظت کم و خیلی کم‌رنگ و ایجاد تضاد رنگی چشم‌نواز بین حروف و تیترها و رنگ زمینه صفحات داخلی، به خواننده اجازه می‌دهد تا با آرامش بصری، مطالب مجله را مطالعه کند.

استفاده از انواع آبی، صورتی، سبز و بنفش کم‌رنگ، و رنگ‌های دیگر و انواع خاکستری روشن و تیره با توجه به نیاز حفظ هماهنگی میان رنگ‌ها در صفحات داخل، آرامش موردنظر را در هنگام مطالعه به خواننده منتقل می‌کند.

انتخاب رنگ در صفحات داخل از سوی دیگر می‌تواند در ارتباط با مطالب مجله باشد و در رابطه با موضوع هر مطلب، از رنگ هماهنگ با آن استفاده شود. البته میزان استفاده از رنگ در صفحات داخل بستگی به نوع و اهداف انتشار مجله در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، هنری، تجاری و تفننی دارد.

فهرست مطالب مجله

این بخش از مجله خواننده را به مطالب داخل مجله راهنمایی می‌کند. ضمن آن که فهرست می‌تواند به سبب تنوع مطالب در صورت طراحی خوب یکی از زیباترین صفحات مهم مجله باشد، زیرا که خلاصه مطالب را به سرعت به خواننده منتقل می‌کند. خواننده با رؤیت صفحه فهرست مطالب به راحتی می‌تواند مطلب موردنظر خود را انتخاب کند. فهرست مطالب ابتکار انتخاب مطلب مهم و جالب را به خواننده داده و این امکان را به او می‌دهد تا مطلب با اهمیت از دیدگاه خود را زودتر انتخاب کند.

معمولاً در فهرست مطالب مجله، نمونه کوتاهی از آغاز و یا قسمت جالب موضوع صفحات ارائه می‌شود که گاهی با تصویر همراه است. بعضی از مجلات معتبر جهان نیز معمولاً عکس‌های مربوط به مطالب مهم مجله را در فهرست مطالب به کار می‌برند و اغلب بقیه مطالب مجله را با شماره صفحه و خلاصه‌ای از موضوع ارائه می‌دهند. از سوی دیگر در پاره‌ای از مجلات فهرست مطالب به‌طور کامل ارائه نمی‌شود و فقط به چاپ مطالب مهم اکتفا می‌شود که در این صورت ارائه شماره صفحه لزومی ندارد.

بهتر است که فهرست مطالب در صفحات اول مجله به چاپ برسد و لازم است که حتماً نام مجله در طراحی صفحه مورد استفاده قرار گیرد. ثابت بودن محل چاپ فهرست مطالب مجله در هر شماره به القای نظم و ترتیب به خواننده کمک می‌کند. اگر در فهرست مطالب از رنگ استفاده می‌شود و یا نام مجله با رنگ خاصی چاپ می‌شود، بهتر است که در هر شماره این سبک ثابت باشد.

شناسنامه مجله

هر مجله معتبر در بخش شناسنامه خود باید اطلاعات دقیقی در مورد تشکیلات مجله در اختیار خوانندگان بگذارد تا بتوانند در صورت لزوم به راحتی با قسمت‌های مختلف مجله ارتباط برقرار کنند.

میزان اطلاعات و آگاهی‌هایی که مجله در قالب شناسنامه در اختیار مخاطبان قرار می‌دهد، بستگی به نوع و دامنه بین‌المللی دارند و اکثر دارای شناسنامه مفصل هستند و این بیشتر به این سبب است که سازمان و تشکیلات این گونه مجله‌ها در بخش‌های مختلف بسیار گسترده است.

دیگر اطلاعات ضروری که مجله باید در شناسنامه به مخاطبان خود ارائه دهد در درجه اول نام مجله است که در بالای شناسنامه جای می‌گیرد و به دنبال آن، شماره و تاریخ روز، ماه و سال و شماره مسلسل مجله و هفتگی یا دو هفتگی، ماهانه یا فصلنامه بودن مجله است که مشخص‌کننده نوبت انتشار مجله می‌باشد.

نام دارنده امتیاز انتشار مجله و به دنبال آن اسامی مدیرمسئول، ناشر و مدیر امور اداری، سردبیر یا شورای نظارت نویسندگان، معاون سردبیر و مسئول آگهی با شماره تلفن‌های تماس باید در شناسنامه مجله ذکر شود.

نشانی اداره مجله و ذکر صندوق‌پستی برای مکاتبه و یا نشانی تلگراف و شماره نمابر از نکات مهمی است که باید در شناسنامه مجله قید شود.

نام چاپخانه و مشخصات فنی مجله از نظر چاپ، همراه با شماره تلفن چاپخانه در شناسنامه مجله، اطلاعات فنی مورد نیاز خوانندگان را نیز فراهم می‌کند.

نقل بهای تک فروشی و نیز ذکر اطلاعاتی در مورد اشتراک مجله در داخل و خارج کشور، همراه با اطلاعاتی در مورد بخش گرافیک و عکاسی و نام طراح روی جلد در شناسنامه مجله، توجه مجله به خوانندگان را تأیید می‌کند و موجب می‌شود تا مخاطبان مجله با زحمات و فعالیت‌های بخش‌های مختلف مجله خود آشنا شوند.

محل چاپ شناسنامه مجله

محل چاپ شناسنامه مجله و اندازه آن باید ثابت باشد. مشخص بودن جای شناسنامه و فهرست مطالب در مجله، افزون بر آن که موجب ارتباط آسان خوانندگان با این بخش‌ها می‌شود، به حفظ نظم و یکدستی مجله از نظر شکل در هر شماره کمک می‌کند اندازه فضایی که شناسنامه مجله اشغال می‌کند باید همیشه ثابت باشد. برای مشخص کردن شناسنامه مجله و یا زیباسازی آن لازم نیست که از رنگ استفاده شود. اما چنانچه مجله‌ای در چاپ شناسنامه از رنگ استفاده می‌کند، بهتر است که رنگ موردنظر همواره ثابت بماند و به سبب حفظ هویت رسمی مجله هیچ‌گاه نباید از نظر شکل، جنبه تزئینی پیدا کند. بهترین مکان برای چاپ شناسنامه صفحات اول یا آخر مجله است.

شماره‌گذاری صفحات مجله

اگر صفحات مجله درست و دقیق شماره‌گذاری نشوند، خستگی و عصبانیت خواننده را به دنبال خواهد داشت. معمولاً شماره‌گذاری باید در پایین صفحات مجله، در منتهای قسمت بازشوی مجله انجام گیرد، تا خواننده برای رؤیت شماره صفحات مجبور به باز کردن کامل و بستن مجله نشود، بلکه هر بار با اندکی باز کردن مجله صفحات موردنظر خود را بیابد.

علاوه بر ذکر شماره صفحه، می‌توان در قسمت پایین مجله نزدیک به عطف، یعنی جایی که مجله منگنه می‌شود، نام، شماره و تاریخ انتشار مجله چاپ شود. چاپ نام مجله و شماره آن و تاریخ انتشار در صفحات مجله موجب مشخص بودن هویت مجله، هنگام جدا شدن اوراق مجله از هم و یا تکثیر آن به وسیله فتوکپی می‌شود.

مآخذ:

1. یادداشت‌ها و مطالب مربوط به مباحث درس «گرافیک و صفحه‌آرایی در مطبوعات» که نویسنده تدریس آن را در دانشگاه‌ها بر عهده دارد.

2. صفحه‌آرایی و انتشارات (میزانپاز)، مهندس بهروز موسوی، از انتشارات دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی، 1351

